

Pasaulinei trombozės dienai

Pažangus trombozės gydymas gelbėja gyvybes

Spalio 13-ąją minėdami Pasaulinę trombozės dieną Respublikinės Panevėžio ligoninės specialistai nutarė pacientams dar kartą priminti, kokia tai pavojinga liga. Pasak Intervencinės radiologijos skyriaus vedėjo, gydytojo intervencinio radiologo dr. Andriaus Pranculio, turime visas priemones, diagnostiką, gydymą, specialistus ir esame vieni geriausių suteikdami pagalbą bei pakankamą prieinamumą trombozėms gydyti, vadinasi, didelė dalis atsakomybės tenka ir patiems pacientams.

Ringailė Gvildė

Užklumpa ir be įspėjimo

„Pokalbį pradėsiu nuo šiandienos atvejo. Apie septintą ryto šešiasdešimtmetis vyras nuvyko į darbą ir staiga tapo nemobilus, negalėjo pajudinti galūnių, kalbėti. Galima sakyti, jį ištiko koma. Laimei, buvo laiku atvežtas į ligoninę ir padarius kompiuterinės tomografijos angiografiją pamatėme kamieninės arterijos trombozę. Kateterinės intervencijos būdu trombą pavyko pašalinti ir jau procedūros metu pacientas pabudo iš komos, pradėjo judinti galūnes ir kalbėti. Dar po kelių valandų žmogus laisvai kalbą, judina galūnes ir, galima sakyti, sugrįžo į visavertį gyvenimą“, – pasakoja dr. A.Pranculis ir priduria, jog nespėjęs laiku atvykti į Respublikinę Panevėžio ligoninę ir negavęs modernaus, greito gydymo pacientas greičiausiai būtų miręs.

Ūmi pamatinės smegenų kraujagyslės trombozė atsakinga už visas gyvybines žmogaus funkcijas: mąstymą, kalbą, kvėpavimą, rijimą ir t.t. Pasak Intervencinės radiologijos skyriaus vedėjo, išankstinių simptomų pacientas pajusti negalėjo, nes susidarius trombui atplyšęs embolas atkeliavo į galvos kraujagyslę ir ją užkimšo, iš anksto apie šią būklę neišdavė jokie simptomai, tad žmogus tikrai galėjo jaustis sveikas. Dėl to, pasak dr. A.Pranculio, trombozė ir yra grėsminga bei klatinga liga – ji gali užklupti be išankstinio įspėjimo.

Laiku nediagnozuota trombozė gali baigtis mirtimi, ištikti insultas ar infarktas, gali grėsti audinių žūtis ar galūnės netekimas. Pasak Respublikinės Panevėžio ligoninės II Kardiologijos skyriaus vedėjo gydytojo kardiologo Tomo Vasyliaus, dažniausiai kardiologijoje susiduriama su trombozės rizika, kai dėl sutrikusio širdies ritmo susidaro krešuliai širdyje arba yra implantuoti metaliniai širdies vožtuvai. „Širdis aprūpina krauju visą organizmą, tad iš jos išlekiantys trombai gali nukeliauti plačiai ir baigtis insultais, retesniais atvejais infarktais, jeigu nukeliauja į širdį maitinančias kraujagysles ir jas užkemša. Gali nukeliauti į bet kurį organą ir sukelti jo infarktą. Iš mažojo dubens susidarę krešuliai dažniausiai nukeliauja į plaučius ir turime plaučių arterijų tromboemboliją, tai irgi dažna liga“, – galimas pasekmes vardija gydytojas.

Skatina pacientų sąmoningumą

Tiek arterinė, tiek venų trombozė gali apie save pranešti skirtingais simptomais, jeigu pacientas žino, į ką atkreipti dėmesį. Respublikinės

Pasak Respublikinės Panevėžio ligoninės II Kardiologijos skyriaus vedėjo gydytojo kardiologo Tomo Vasyliaus (nuotr.), dažniausiai kardiologijoje susiduriama su trombozės rizika, kai dėl sutrikusio širdies ritmo susidaro krešuliai širdyje arba yra implantuoti metaliniai širdies vožtuvai

**INTERVENCINĖS RADIOLOGIJOS SKYRIAUS VEDĖJAS
GYDYTOJAS INTERVENCINIS
RADIOLOGAS
DR. ANDRIUS PRANCULIS:**

- Net kritiškose situacijose vos per valandą pacientą galime vėl pastatyti ant kojų. Palyginti su Europos vakarais, Skandinavija, pagal atliekamas tromboektomijas, efektyvų ir pažangų gydymą esame lyderiai.

Panevėžio ligoninės Kraujagyslių chirurgijos skyriaus vedėjas gydytojas kraujagyslių chirurgas Arūnas Čepkauskas teigia, jog trombozės ir jos sukeltamų padarinių sveikatai galima išvengti.

„Ankstyvasis simptomas, išduodantis ūmią arterinę trombozę, didelis intensyvus skausmas vienoje ar kitoje kūno dalyje ar galūnėje. Užsikimšti gali visos kraujagyslės, kurios maitina audinius arba organų grupę,

organą. Organas arba audinys kenčia nuo kraujotakos nepakankamumo ir gali žūti arba žmogus gali tapti neįgalus. Tad arterines trombozes privaloma gydyti skubiai. O esant ūmiai venų trombozei svarbu pastebėti, jei žmogus vieną dieną sveikas, kitą ištinsta galūnė ir tinimas nepraeina net gulint, nakties metu. Tokiu atveju jau reikia skubiai vykti į priėmimo skubios pagalbos skyrių, atliekami reikalingi tyrimai ir priimamas sprendimas dėl gydymo“, – nedelsti ragina A.Čepkauskas ir priduria, jog nesant ūmios būklės derėtų atkreipti dėmesį ir kreiptis į medikus, jeigu vaikstant skauda kojas, dažniausiai blauzdos srityse, sunku tampa eiti, surakina blauzdos raumenį. Nueinamas atstumas trumpėja. Tai ankstyvas arterinės trombozės požymis ir kreipiantis į medikus laiku, gali būti pradėtas taikyti konservatyvus gydymas, kuris leis išvengti operacinio gydymo.

Venų trombozės ankstyvieji požymiai: kojų tinimas, nuovargis, tinimas ne tik vasarą, bet ypač žiemą, atsiradę paviršiniai odos pakitimai, varikoziniai mazgai, sukietėjimai, pakitusi odos spalva. Dažni mėšlungiai ramybės metu taip pat rodo paviršinių venų nepakankamumą ir per laiką gali išsivystyti trombozė.

Trombozės, pasak A.Čepkausko, diagnozuojamos vis jaunesniems pacientams: „Šios ligos jaunėja dėl to, kad dažnas gyvena itin intensyviai, maitinasi nesveikai, juda per mažai, dirba sėdimą darbą, turi galybę žalingų įpročių.“

Šios ligos progresavimo ir letalios išieigos galima išvengti koreguojant gyvenimo būdą. „

Kalbant apie trombozę ir su ja

**KRAUJAGYSLIŲ CHIRURGIJOS
SKYRIAUS VEDĖJAS
GYDYTOJAS KRAUJAGYSLIŲ
CHIRURGAS
ARŪNAS ČEPAUSKAS:**

- Ankstyvasis simptomas, išduodantis ūmią arterinę trombozę, didelis intensyvus skausmas vienoje ar kitoje kūno dalyje ar galūnėje. Užsikimšti gali visos kraujagyslės, kurios maitina audinius arba organų grupę, organą.

susijusias kitas sveikatos problemas, didžiausią naudą duoda gyvenimo būdo keitimas. Reikia vengti rizikos veiksnių: rūkymo, aukšto cholesterolio kiekio kraujyje, daugiau judėti, gerti skysčių, tikrintis pas kardiologus profilaktiškai, o galiausiai, bent namuose įpraskite pasitikrinti kraujo spaudimą, pulsą: ar jis ne per dažnas, ne per retas, ritmiškas. Atsiradus

ūmiems nusiskundimams, skausmams, galūnių tinimams, skausmui krūtinėje ar net dusuliui, kraujotakos sutrikimams, ryškim silpnumui kreipkitės į skubiąją medicinos pagalbą, nes tai gali išgelbėti jūsų gyvybę. Žmogui svarbu suprasti, kad jo sveikata priklauso nuo jo smalsumo, įsitraukimo. Pats turi norėti būti sveiksnis, išmokyti tikrintis profilaktiškai ir nebijoti kreiptis dėl to, kad dabar pandemija. Ji kada nors baigsis, o gyvenimas tęsis“, – pataria gydytojas kardiologas T.Vasylius.

Modernų gydymą teikia multidisciplininė komanda

Kai įvyksta trombozė, svarbu, kad pagalba būtų prieinama visą parą tiek dėl infarktų, tiek dėl insultų. Respublikinėje Panevėžio ligoninėje dalyvauja kardiologijos klasteryje ir yra viena iš penkių pagrindinių ligoninių Lietuvoje, kur 24 valandas per parą teikiama pagalba ir dirba multidisciplininė komanda, kuri atvykusiam pacientui susidariusius trombus gali pašalinti bet kuriuo paros metu ir bet kurią savaitės dieną.

„Žmogus gyvendamas bet kurioje šalies kampelyje išsiviečia GMP ir jau nuo iškvičimo užsikuria klasterio veikla: perduodama informacija apie įtariamą insultą ar infarktą ir koordinavimo veikla prasideda dar iki ligoninės. Jeigu insulto ar infarkto įtarimas patvirtinamas, pacientas vežamas į vieną iš penkių klasterio ligoninių. Žinoma, dėl rizikų nustatymo, kad neįvyktų trombozė, itin svarbi ambulatorinė grandis. Mūsų ligoninėje platus specialistų ratas, galintis teikti įvairiapusišką pagalbą. Kardiologai turi galimybę atlikti ir perstemplinę širdies echoskopiją, kuri leidžia atidžiai ir aiškiai pamatyti net itin smulkius krešulius. Angiografai atlieka ultragarsinius tyrimus, kompiuterinę venografiją su kontrastavimu. Klasteryje dalyvauja tiek GMP, tiek kardiologai, skubios medicinos gydytojai, intervenciniai radiologai, angiachirurgai, neurologai ir kiti specialistai. Ateityje planuojame širdį tirti ir magnetiniu rezonansu, kas bus dar vienas ginklas įvertinant trombozių formavimosi riziką“, – gydymo galimybes ir specialistų pajėgas vardija T.Vasylius.

Esant ūmioms trombozės būklėms ir gyvybei pavojingoms situacijoms Panevėžio ligoninėje gelbėja patyrę intervenciniai radiologai.

„Šios srities tobulėjimas pastaraisiais metais buvo be galo greitas ir gilus, galime prieiti prie kiekvienos, net mažiausios kraujagyslės ir pašalinti joje susidariusį trombą. Dirbti pradėjau 2002-aisiais, tuomet tai būtų buvusi svajonė, o krešulys smegenų arterijoje žmogui – mirtinas. Dabar net kritiškose situacijose vos per valandą pacientą galime vėl pastatyti ant kojų. Palyginti su Europos vakarais, Skandinavija, pagal atliekamas tromboektomijas, efektyvų ir pažangų gydymą esame lyderiai. Turime visas priemones, diagnostiką, gydymą, specialistus ir pakankamą prieinamumą trombozėms gydyti, vadinasi, didelė dalis atsakomybės tenka patiems pacientams. Tam, kokį jie gyvenimo būdą renkasi, kaip dažnai tikrinasi sveikatą profilaktiškai, kreipiasi į medikus. Pasakysiu tik vieną, jeigu neinate tikrintis sveikatos ir į ją neinvestuojate, nesate herojai ar didvyriai – anaipol, žalojate save. Vertas pagarbos tas, kuris rūpinasi savo sveikata ir tuo būdu išvengia operacijų, hospitalizacijų, sunkių ir pavojingų ligų bei mirties“, – įsitikinęs dr. A.Pranculis. ■